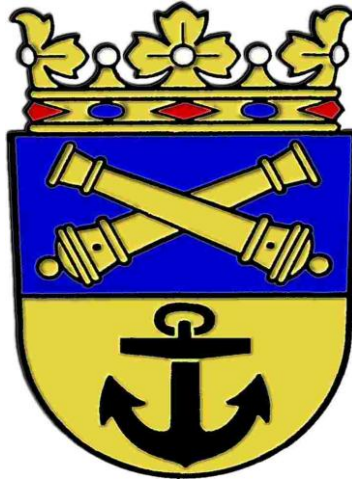

LOVIISAN KAUPUNKI

**TALOUSARVIO- JA TALOUSSUUNNITELMA-
EHDOTUKSEN LAATIMISOHJE 2026–2028**

TALOUSARVION 2026 VALMISTELUN PERIAATTEET JA TAVOITEASETANTA SEKÄ TALOUSSUUNNITELMAN 2026–2028 VALMISTELUA KOSKEVAT SUUNNITTELUOHJEET

Sisällysluettelo:

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset.....	3
Kaupungin strategia.....	3
Talousarvion ja taloussuunnitelman 2026–2028 laadinnan lähtökohdat	4
Talousarvion 2026–2028 tavoiteasetanta.....	4
Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2026–2028	5
Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2026.....	5
Kunta-alan sopimuskorotukset vuosina 2026–2028	5
Investoinnit 2026–2028.....	6
Vuoden 2026 talousarvioehdotuksen raami	7
Valmistelun aikataulu	8
Talousarvion sitovuus	8
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla.....	8
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa.....	9
Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä	9

Kuntalain talousarviota koskevat säädökset

Kuntalain 110. §:n mukaan

Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä myös taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi (*suunnitelmakausi*). Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että ne toteuttavat kuntastrategiaa ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet.

Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Taloussuunnitelman tasapainossa voidaan ottaa huomioon talousarvion laadintavuoden taseeseen kertyväksi arvioitu ylijäämä. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvioon otetaan tehtävien ja toiminnan tavoitteiden edellyttämät määrärahat ja tuloarviot sekä siinä osoitetaan, miten rahoitustarve katetaan. Määräraha ja tuloarvio voidaan ottaa brutto- tai nettomääräisenä. Talousarviossa ja -suunnitelmassa on käyttötalous- ja tuloslaskelmaosa sekä investointi- ja rahoitusosa.

Kaupungin strategia

Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028 pohjana on voimassa oleva strategia. Kaupunkistrategia hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 15.6.2022 (§ 59).

Strategiaa toteutetaan talousarvion vuosisuunnitelmien ja euromääräisten budjettien kautta. Strategialla ja talousarviolla tulee olla selvä keskinäinen yhteys, sillä resurssien kohdentamisen tulisi pohjautua voimassa olevaan strategiaan.

Taloussuunnitelmakauden 2026–2028 tavoiteasetantaa toteutetaan kaupungin strategian pohjalta.

Talousarvion ja taloussuunnitelman 2026–2028 laadinnan lähtökohdat

Loviisan kaupungin ja Loviisan Vesiliikelaitoksen ylijäämä oli tilinpäätöksessä 2024, 3,0 miljoonaa euroa. Loviisan kaupungin velkamäärä kasvoi 333 euroa asukasta kohden tilikaudella 2024 ollen 4 775 euroa per asukas tilinpäätöksessä 2024.

Vuoden 2025 talousarvio on laadittu 7,6 miljoonaa euroa ylijäämäisenä. Ensimmäisten neljän kuukauden toteumatietojen perusteella tulos on negatiivinen, n. 0,5 miljoonaa euroa.

Verotulot odotetaan toteutuvan talousarvion mukaisina, kun taas valtionosuudet ennustetaan ylittävän budjetoidun tason.

Talousarvion 2026–2028 tavoiteasetanta

Tavoiteasetanta perustuu valtuuston 15.6.2022 hyväksymään strategiaan.

Loviisan kaupungin visiona on olla paras pikkukaupunki. Meillä on aktiivisia ja osallistuvia asukkaita, yrittäjiä sekä yhdistyksiä. Loviisassa on vahva palvelu- ja me-henki. Meillä on hyvinvoivat asukkaat, merellistä ja historiallista asumisidylliä, kulttuuria, elinvoimaisia kyliä ja monipuolista luontoa. Tarjoamme yhdenvertaisesti hyvät palvelut kahdella kielellä sekä vakaan kuntataloudellisen ympäristön.

Strategiassa on nostettu esille seuraavat tavoitteet:

- 1) Elinvoimainen kaupunki
- 2) Hyvinvoivat asukkaat ja viihtyisä kaupunki
- 3) Vaikuttava varhaiskasvatus ja korkeatasoinen koulutus
- 4) Sujuva päätöksenteko
- 5) Arvostettu henkilöstö

Strategiaa toteutetaan talousarvion ja käyttösuunnitelmien kautta. Strategisista tavoitteista johdetaan ja valitaan seurattavat vastuualuekohtaiset avaintavoitteet. Resurssien kohdentamisen perusteena tulisi olla kaupungin vision saavuttaminen.

Laadukkaiden ja riittävien palveluiden järjestäminen ja turvaaminen myös tulevaisuudessa Loviisan kaupungin asukkaille varmistetaan parhaiten pitämällä Loviisan kaupungin talous vahvalla pohjalla ja etsimällä proaktiivisesti pysyviä, rakenteellisia, tuottavuutta parantavia ja kustannuksia alentavia ratkaisuja.

Talousarviovuonna 2026 tavoitellaan positiivista tulosta. Vastuualueilta edellytetään edelleen tuottavuutta pysyvästi parantavien ja kustannusten kasvua hillitsevien ratkaisujen löytämistä.

Tuottavuuden parantamisella tavoitellaan sitä, että tuotanto kasvaa kustannuksia enemmän. Tavoitteena on, että tuottavuuden lisäämisen avulla Loviisan kaupungin kulut tulevat edelleen pienenemään asiakaspalvelun kuitenkaan suuremmin heikentymättä.

Henkilöstösuunnittelu ja rekrytointi 2026–2028

Henkilöstösuunnittelun lähtökohtana vuonna 2026 ja vuosina 2027–2028 on kaupunkistrategia ja siinä määritellyt tavoitteet. Henkilöstöresurssien suunnittelun ja käytön tulee tukea kaupungin kilpailukyvyn ja vetovoimaisuuden parantamista. Henkilöstöresurssien suunnittelussa tulee myös huomioida kaupungin tuottamien palveluiden tarve sekä henkilöstömäärä suhteessa asukaslukuun.

Toimintatapoja ja työkykyjohtamista tulee kehittää edelleen niin, että henkilöstön työhyvinvointi ja osaamisen vahvistaminen huomioidaan. Palvelujen järjestämisessä hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan vaihtoehtoisia palvelujen tuottamistapoja siltä osin kuin se on taloudellisesti tarkoituksenmukaista. Toisaalta tulee myös tiedostaa ostopalveluiden kustannusvaikutus suhteessa itse tuotettuihin palveluihin.

Suurin osa rekrytointitarpeesta syntyy eläkepoistuman ja muun henkilöstön vaihtuvuuden kautta. Kevan laatimien eläkepoistumaennusteiden mukaan vanhuuseläkkeelle arvioidaan jäävän noin 20 henkilöä vuosittain jaksolla 2026–2028. Eläkkeelle voi kuitenkin jäädä joustavasti 64–68 vuoden ikäisenä, minkä vuoksi vuosittaista eläkepoistumaa on vaikea tarkalleen ennakoida.

Vastuualueiden tulee edelleen harkita uuden henkilökunnan rekrytoimista hyvin kriittisesti. Henkilöstön eläkkeelle siirtymisen ja muun vaihtuvuuden varalle vastuualueiden tulee lisäksi laatia suunnitelma siitä, millä muulla tavalla tai millä muulla osaamisella tehtävät voitaisiin järjestää uudelleen ilman, että kaikkiin vapautuviin virkoihin ja tehtäviin jouduttaisiin rekrytoimaan uutta henkilökuntaa.

Henkilöstösuunnitelman laadinta vuodelle 2026

Henkilöstöhallintotiimi (HR- tiimi) toimittaa vastuualueille henkilöstösuunnittelun pohjaksi olemassa olevat palkkatiedot heinäkuun loppuun mennessä. Vastuualueiden tulee 5.9.2025 mennessä toimittaa henkilöstöpäällikölle yksityiskohtainen vuoden 2026 henkilöstösuunnitelma. Suunnitelman laadintaa varten toimitetaan valmis pohja, johon kirjataan ne virat ja tehtävät, joita varten varataan määrärahaa vuoden 2026 talousarvioon. Suunnitelman mukainen henkilöstöresurssi kirjataan suunnitelmaan henkilötövuosina.

Kunta-alan sopimuskorotukset vuosina 2026–2028

Henkilöstömenojen lähtökohtana on vuoden 2025 arvioitu toteuma. Nykyiset virka- ja työehtosopimukset (KVTES, OVTES ja TS) ovat voimassa 1.5.2025–29.2.2028. Vuodelle 2026 on kunta-alalla sovittu, että 1.8.2026 palkkoja korotetaan 2,27 %:n yleiskorotuksella ja lisäksi on sovittu, että 1.10.2026 on paikallisesti jaettava järjestelyerä (0,20 %) ja kehittämisohjelmaerä (0,40 %). Vuoden 2027 osalta yleiskorotus on 1.4.2027 alkaen 2,00 % ja samanaikaisesti paikallisesti jaettava järjestelyerä 0,40 % ja kehittämisohjelmaerä 0,40 %.

Vuoden 2028 osalta kunta-alalla on sovittu, että 1.2.2028 jaetaan paikallinen kehittämisohjelmaerä, jonka suuruus on 1,0 %.

Investoinnit 2026–2028

Investointiohjelma laaditaan vuosille 2026–2028. Investointiohjelman laadintaa ohjaavat tulevaisuuden palveluverkko sekä voimassa oleva investointiohje.

Investointisuunnitelman 2026 pohjana on päivitetty versio vuoden 2025 talousarviossa olevasta investointisuunnitelmasta. Taloussuunnitelmakauden tavoite on, että vuosikate kattaa poistot.

Investointisuunnitelman valmistuttua syksyllä raami tarkentuu lainakannan, rahoituskulujen ja poistojen sekä verotulojen että valtionosuuksien osalta. Taulukossa 1 esitetään voimassa oleva investointisuunnitelma.

Taulukko 1

Kaupunki yhteensä							
	Kustannus- arvio	TA 2026	Pitemmän ajan suunnitelma				
			2027	2028	2029	2030	2031
Investointimenot yhteensä:							
Demokratiapalvelut	3 185	1 900	250	200	200	200	200
Kaupunginkanslia	0	0	0	0	0	0	0
Sivistystoimi	1 580	505	200	200	200	200	200
Kulttuuri ja hyvinvointi	1 930	590	150	150	650	150	150
Kaupunkikehitys	60 470	8 170	14 300	16 120	2 775	2 075	1 850
Taseyksikkö Hulevesi	1 920	320	320	320	320	320	320
Investointimenot yhteensä	69 085	11 485	15 220	16 990	4 145	2 945	2 720
Investointitulot yhteensä:							
Demokratiapalvelut	-1 200	-200	-200	-200	-200	-200	-200
Kaupunginkanslia							
Sivistystoimi	0	0	0	0	0	0	0
Kulttuuri ja hyvinvointi	0	0	0	0	0	0	0
Kaupunkikehitys	-3 385	-105	-2 000	-1 250	0	0	0
Taseyksikkö Hulevesi							
Investeringsinkomster totalt	-4 585	-305	-2 200	-1 450	-200	-200	-200
STADEN TOTALT NETTO	64 500	11 180	13 020	15 540	3 945	2 745	2 520

Vuoden 2026 talousarvioehdotuksen raami

Taulukko 2

TUOSLASKELMA - RESULTATRÄKNING ilman liikelaitosta - affärsverket inte medräknat							
	2024	2025	2025	2026	TS 2027	TS 2028	
	Tilinpäätös	Talousarvio, alkup.	Talousarvio, muut. sis org. muutos	Raami	Ennuste	Ennuste	
Veroprosentti / Skattesats 7,60 %	Bokslut	Budget, urspr.	Budget, ändrad inkl. org.förändring	Ramförslag	Prognos	Prognos	
Toimintatuotot - Verksamhetsintäkter	11 901 047	20 535 321	20 535 321	7 873 321	7 908 500	7 873 500	
Toimintakulut - Verksamhetsutgifter	-55 382 627	-60 887 582	-60 887 582	-61 842 901	-61 922 538	-61 842 538	
TOIMINTAKATE - VERKSAMHETS BIDRAG	-43 481 580	-40 352 261	-40 352 261	-53 969 580	-54 014 038	-53 969 038	
Verotulot - Skatteintäkter	43 041 434	45 510 000	45 510 000	44 840 000	46 072 000	47 570 000	
Kunnallisvero - Kommunalskatt	24 712 404	25 150 000	25 150 000	25 523 000	26 135 000	27 047 000	
Yhteisövero - Samfundsskatt	9 329 026	10 760 000	10 760 000	9 671 000	10 225 000	10 725 000	
Kiinteistövero - Fastighetsskatt	9 540 004	9 600 000	9 600 000	9 646 000	9 712 000	9 798 000	
Valtionsosuudet - Statsandelar	8 795 125	8 335 995	8 335 995	8 683 940	8 868 126	8 967 804	
Rahoitustuotot ja kulut - Finansieringsinkomster o	1 114 862	850 200	850 200	1 200 000	880 000	400 000	
VUOSIKATE - ÅRS BIDRAG	9 469 841	14 343 934	14 343 934	754 360	1 806 089	2 968 766	
Poistot ja arvonalennukset - Avskrivningar och n	-6 649 426	-6 374 754	-6 374 754	-6 289 710	-7 136 661	-7 303 888	
Satunnaiset erät - Extraordinära poster	0	-300 000	-300 000	-100 000	-100 000	-100 000	
TILIKAUDEN TULOS - RÄKENSKAPSPERIODENS RESULTAT	2 820 415	7 669 180	7 669 180	-5 635 350	-5 430 572	-4 435 122	
Poistoeron lis. (-) - väh. (+) - Avskrivn.diff.	208 384	94 000	94 000	140 000	140 000	140 000	
Varausten lisäys tai vähennys - Ökning eller minskning av reserveringar							
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ - RÄKENSKAPSPERIODENS ÖVERSKOTT	3 028 799	7 763 180	7 763 180	-5 495 350	-5 290 572	-4 295 122	
Kertynyt ylijäämä - Ackumulerat överskott	19 666 790	27 429 970	27 429 970	21 934 621	16 644 048	12 348 927	

Taulukko 3 Vastuualueet

Talousarvioraami vastuualueittain (ulkoinen) - Budgetram ansvarsområdesvis (extern)							
	2024	2025	2025	2026	TS 2027	TS 2028	
	Tilinpäätös	Talousarvio, alkup.	Talousarvio, muut. sis org. muutos	Raami	Ennuste	Ennuste	
	Bokslut	Budget, urspr.	Budget, ändrad inkl. org.förändring	Ramförslag	Prognos	Prognos	
Demokratiapalvelut- Demokratitjänster							
Tulot - Inkomster	241 109	10 544 600	10 544 600	209 600	244 600	209 600	
Menot - Utgifter	-1 739 973	-1 642 748	-1 642 748	-1 487 331	-1 567 000	-1 487 000	
Netto	-1 498 864	8 901 852	8 901 852	-1 277 731	-1 322 400	-1 277 400	
Kaupunginkanslia - Stadskansliet							
Tulot - Inkomster	281 829	150 500	150 500	150 500	150 500	150 500	
Menot - Utgifter	-3 894 591	-4 376 139	-4 483 379	-4 730 300	-4 730 000	-4 730 000	
Netto	-3 612 763	-4 225 639	-4 332 879	-4 579 800	-4 579 500	-4 579 500	
Kulttuuri ja hyvinvointi - Kultur och fritid							
Tulot - Inkomster	850 406	508 100	394 500	454 500	455 000	455 000	
Menot - Utgifter	-2 972 622	-3 142 685	-2 895 174	-3 103 647	-3 104 000	-3 104 000	
Netto	-2 122 216	-2 634 585	-2 500 674	-2 649 147	-2 649 000	-2 649 000	
Sivistystoimi - Bildningsväsendet							
Tulot - Inkomster	3 608 438	2 627 321	2 627 321	3 127 321	3 127 000	3 127 000	
Menot - Utgifter	-29 880 906	-31 932 264	-30 558 521	-29 905 085	-29 905 000	-29 905 000	
Netto	-26 272 468	-29 304 943	-27 931 200	-26 777 764	-26 778 000	-26 778 000	
Elinkeinopalvelut - Näringslivstjänster							
Tulot - Inkomster	587 044	542 000	1 139 200	1 176 200	1 176 200	1 176 200	
Menot - Utgifter	-3 184 357	-5 104 309	-5 996 082	-6 205 711	-6 205 711	-6 205 711	
Netto	-2 597 313	-4 562 309	-4 856 882	-5 029 511	-5 029 511	-5 029 511	
Kaupunkikehitys - Stadsutveckling							
Tulot - Inkomster	6 048 261	5 862 800	5 379 200	2 455 200	2 455 200	2 455 200	
Menot - Utgifter	-13 601 868	-14 582 537	-15 204 778	-16 320 827	-16 320 827	-16 320 827	
Netto	-7 553 607	-8 719 737	-9 825 578	-13 865 627	-13 865 627	-13 865 627	
HULEVESIYKSIKKÖ - DAGVATTENENHETEN							
Tulot - Inkomster	283 962	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000	
Menot - Utgifter	-108 310	-106 900	-106 900	-90 000	-90 000	-90 000	
Netto	175 652	193 100	193 100	210 000	210 000	210 000	

Valmistelun aikataulu

Talousarvion laadintaan liittyvät oleelliset päivämäärät:

- 16.6.2025 Taloussuunnittelun valmistelun linjaukset ja raami kaupunginhallituksessa.
- 17.6.2025 Operatiivinen ohjeistus vastuualueille.
- 12.9.2025 Vastuualueiden talousarvio- ja suunnitelmaehdotusten on oltava tallennettuna taloussuunnitelmaohjelmaan. Myös investointiehdotukset ja henkilöstösuunnitelmat on palautettava em. päivämäärän mennessä.
- 3.10.2025 Tekstiosat molemmilla kielillä viimeistään valmiina.
- 24.10.2025 Talousarvioesitykset käsitelty lautakunnissa ja Loviisan Vesiliikelaitoksen johtokunnassa.

Iltakoulu - valtuutetut ja viranhaltijat.
- 3.11 ja 10.11.2025 Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028 käsittely kaupunginhallituksessa.
- 10.12.2025 Talousarvion 2026 ja taloussuunnitelman 2026–2028 käsittely kaupunginvaltuustossa.

Talousarvion sitovuus

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet Loviisan kaupungin tasolla

Taloussuunnitelmakauden 2026–2028 tavoitteeksi asetetaan kustannuskurin ylläpitämistä sekä pysyvien rakenteellisten, tuottavuutta parantavien ja kustannuksia alentavien ratkaisujen löytäminen siten, että Loviisan kaupungin talous on jatkossakin terveellä pohjalla ja tasapainoinen.

- Suunnitelmakaudella poistotason on oltava realistinen ja suhteessa vuosikatteeseen.
- Lainakanta per asukas pysyy kohtuullisella tasolla. Laskennallinen lainanhoitokate ei pitkällä aikavälillä merkittävästi alita kuntien keskimääristä lainanhoitokatetta.

Loviisan kaupungin sitovat tavoitteet kaupunginvaltuustoon nähden:

Tuloslaskelmaosa

- kaupungin vuosikate
- vastuualueiden toimintakate.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä
- hankekohtaisina investointeina kustannusarvioltaan yli 100 000 euron hankkeet.

Rahoitusosa

- pitkäaikaisten lainojen enimmäismäärä
- lainat per asukas.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet liikelaitoksessa

Vesiliikelaitokselta edellytetään samanlaisia toiminnan kehittämiseen ja tuottavuuden lisäämiseen tähtääviä toimenpiteitä kuin vastuualueilta. Vesiliikelaitoksen on pystyttävä kattamaan kertyneet alijäämät suunnitelmakaudella. Tuottavuutta on lisättävä ja toimintoja aktiivisesti kehitettävä. Hinnankorotusten on oltava maltillisia.

Tuottavuuden toteutumista mitataan toimintakulujen ja tuotettujen kuutioiden suhteella. Liikelaitoksen johtokunnan tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupungin tavoitteiden saavuttamista. Vesiliikelaitos on osa kaupunkia ja sen ulkoisen tuloslaskelman erät yhdistellään tilinpäätöksessä kaupungin tuloslaskelmaan riveittäin.

Vesiliikelaitoksen sitovat tavoitteet:

Tuloslaskelmaosa

- tilikauden 2026 tulos oltava vähintään + 50 000 euroa.

Tase

- kertyneen alijäämän kattaminen suunnitelmakaudella.

Investointiosa

- investointien yhteismäärä.

Rahoitusosa

- vesiliikelaitokselle myönnettävien lainojen enimmäismäärä.

Talousarvion laadinnan yhteydessä arvioidaan pitkäaikaisten lainojen tarve, joille asetetaan enimmäisnostoraja.

Sitovat tavoitteet ja tulostavoitteet tytäryhtiöissä

Loviisan kaupungin omistamien kiinteistöosakeyhtiöiden talouden on oltava tasapainossa ja terveellä pohjalla suunnitelmakauden 2026–2028 aikana.

Loviisan Asunnot Oy:ltä edellytetään kannattavaa toimintaa siten, että yhtiö pystyy itsenäisesti ja taloudellisesti terveellä pohjalla järjestämään vuokra-asuntotoimintaa.

Kaikissa tytäryhteisöissä noudatetaan Loviisan kaupungin konserniohjeen mukaista konsernipolitiikkaa. Osakeyhtiöiden hallitusten tulee päätöksillään tukea Loviisan kaupunkikonsernin tavoitteiden saavuttamista.

Kaupunkikonsernin yhteenlaskettu lainamäärä asukasta kohden pyritään pitämään tilinpäätöksen 2025 tason alla eikä se saisi ylittää kuntakonsernien keskimääristä tasoa.